

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:o 11

Illustrerad Veckotidning för Söndagsskolan och Hemmet

31 årg.

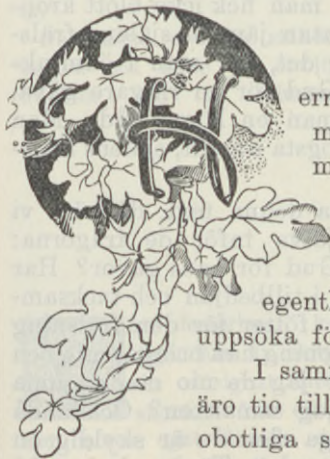
15 Mars.

Redaktion: ANNA och J. B. GAUFFIN.

1914.

De tio spetälske.

Luk. 17: 11—19.

Herren Kristus är på vandring genom gränstrakterna mellan Galileen och Samarien, åtföljd av apostlarna, många av hans övriga lärjungar och mycket folk. Färden går långsamt, ty för folket i dessa avlägsna bygder måste han predika evangelium om Guds rike. Denna Jesu vandring var i allra egentligaste mening en missionsresa. Han var ute att uppsöka för att frälsa de förtappade.

I samma nejder går på ödsliga ställen en skara män. De äro tio till antalet. Alla äro de angripna av den hemska och obotliga spetälskan. Nöden har fört dem tillsammans. De äro dystra till sinnes och samtala om, huru länge det kan komma att dröja, innan döden befriar dem från deras usla liv. De äro ju utstötta från synagogan, utstötta från deras hem, ingen mänsklig varelse vågar nalkas dem, inte ens en öm moder eller en älskande syster.

Då säger en av dem: "Tänk ändå, mina fattiga, eländiga bröder, om vi kunde få se och träffa den där mäktige och underbare Mästaren från Nasaret! Han heter Jesus! Jag hörde honom tala en gång, när jag ännu var frisk. Han sades kunna bota alla slags sjukdomar och till och med uppväcka döda."

"Är det sant, vad du säger?" sporde en av de olyckliga.

“Jag har hört samma rykte,” svarar en annan, som hade nästan hela kroppen fördärvad av sjukdomen.

“Ja tänk, om vi stackare kunde sammanträffa med denne underbare man.” Det var en önskan, som högt uttalades av hela sällskapet, där de sutto i en dunge av skuggande träd.

“Men vad är detta?” En skara människor närmar sig den nära liggande byn. Mannen som först talat utbrister: “O, mina bröder! Gud har varit nådig mot oss. Det är Jesus, Mästaren och hans lärjungar, som komma där.”

De tio spetälske resa sig hastigt, gå över fältet men stanna på avstånd enligt lagens bud och ropa ivrigt: “Jesus, Mästare, förbarma dig över oss!”

Jesus stannar och ser på dem, ser, som endast han kan se på lidande och nödställda. Han ser, att de utan hans hjälp äro invigda till rysliga kval och en bitter död. Han ser på dessa olyckliga med detta kärlekens deltagande, som kommer hans egen själ att skälva av smärta såsom vid Lasari grav. Men han känner jämväl en salig fröjd över att han kan betvinga sjukdomen och hjälpa. Därför säger han med triumferande röst: “Gån och visen eder för prästerna.”

De lyda ögonblickligen. Mästarens ord och kraften i dem är nu deras enda hopp. Och detta svikes ej, ty under det att de skynda bort på väg till prästerna, märka de, att de äro helbrädda.

En av de tio spetälske är en samaritisk yngling. När han ser och kän-

ner, att han är vorden frisk, uppfylles han av en mäktig tacksamhetskänsla emot Gud och emot Jesus, Mästaren, genom vilkens maktord han blivit frisk. Under intrycken av sin djupa tacksamhet vänder han om till Jesus, under det han jublar Guds lov med hög röst. Och när han hunnit fram till Jesus, kastar han sig ned vid Mästarens fötter och tillbeder och tackar honom.

Jesus frågar främlingen vid hans fötter, om icke de övriga nio blivit rena. Men då han icke ser till någon av dem, uttrycker han sin förvåning och sin besvikelse över deras otacksamhet. Men samariten, som i tacksamhet och kärlek återkommit till Jesus, binder Herren vid sig för hela livet genom de följande orden:

“Stå upp och gå. Din tro har frälst dig.” Denne man fick icke blott kroppens hälsa utan jämväl själens frälsning. Så går det, när man i ödmjukhet tackar Gud för en ringare gåva, då vinner man en högre nåd. Man vinner det högsta av allt, själens frälsning.

När vi läsa denna text, då böra vi ställa oss själva inför de frågorna: Tackar jag Gud för hans gåvor? Har jag böjt mig i tillbedjan och tacksamhet vid Jesu fötter för den frälsning och den försoning han bringat mig och alla? Liknar jag de nio otacksamma eller liknar jag samariten? Och ändå är det många fler du är skyldig en innerlig tacksamhet. Tänker du härpå?

Men först och sist bör du knäppa dina barnahänder och böja dig i tillbedjan vid Jesu fötter.

J. B. Gauffin.

Han tog saken på rätta sättet.

För nära tvåhundra år sedan kom en nittonårig yngling från Amerika till den stora världsstaden London, där han såg sig nödsakad att själv förtjäna sitt bröd. Men han liknade icke de många av våra dagars ynglingar, vilka äro villiga att göra vad som hälst, emedan de överhuvud taget icke kunna göra någonting riktigt. Han hade lärt ett yrke, och han visste också, vart han skulle gå för att söka arbete. Han styrde sina steg till ett boktryckeri och frågade, om där fanns plats för en arbetare.

”Varifrån är du?” frågade verkmästaren.

”Från Amerika“, var svaret.

”Jaså, från Amerika? Och du söker plats såsom boktryckare? Nå, förstår du också något av boktryckerikonsten? Kan du sätta?”

Den unge mannen ställde sig vid sättkasten och hade på otroligt kort tid satt följande ord ur Johannes evangelium:

”Natanael sade till honom: Kan något gott komma från Nasaret? Filippus sade till honom: Kom och se.“

Det var så raskt och säkert gjort och lät verkmästaren på ett så fint vis och dock så kraftigt förstå, att han kunde sin sak, att han genast hos hela personalen på tryckeriet förskaffade sig anseende och gjorde sig gällande.

Han arbetade flitigt, avhöll sig helt och hållet från allt drickande, sparade sina penningar och vände tillbaka till Amerika. Där blev han under tidernas lopp boktryckare, förläggare, författare, generalpostmästare, medlem av kongressen, en av de män, som undertecknade oavhängighetsförklaringen, sändebud till kungliga hov, och dog slutligen vid åttiofyra års ålder i Filadelfia.

Det finnes i Amerika mer än etthundra-femtio landområden, städer och byar, som hava sitt namn efter denne tryckerilärling, och hans namn var — Benjamin Franklin.

Karlskoga.

Med flera bilder.

Vårt fosterland, konungariket Sverige, har av skaparens hand blivit välsignat med stor naturlig skönhet. Vid en färd genom landet mötes ögat än av den majestätiska fjällvärlden, än av den vida slätten, över vilken himlen välver sig i underbart vackra färger. Än tjasas vår blick av den fagra skogsbygden, där röda stugor lysa, omhågnade av granarnas mörka grönska, än av kustlandet, där blåa vågor glittra och bränningen brytes i skum mot strandens klippor. Vårt land äger ett otal av sköna bygder i rik omväxling, den ena olik den andra, men alla äro de vackra på sitt sätt. Det höves oss, att få våra ögon öppnade, att vi börja se denna skönhet och lära oss från barndomen att äl-

ska den. Ty denna kärlek till hem och fosterbygd höjer och förädlar de unga.

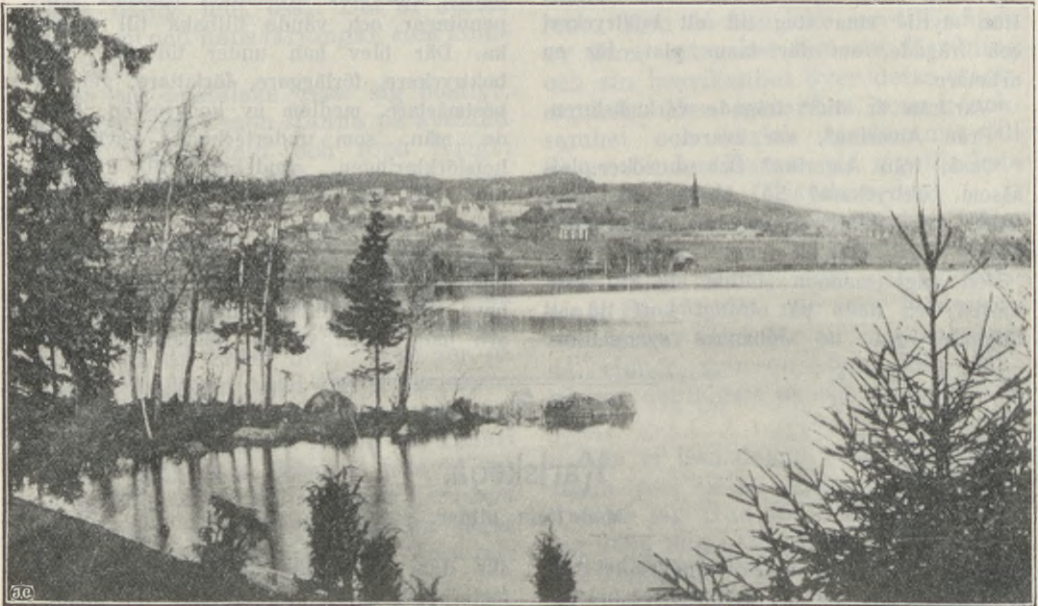
En av de många vackra trakterna i vårt land är också Karlskoga socken i sydöstra Värmland. Jag vet inte, om folket där har riktigt sett och förstått huru vacker den bygden är, men jag har sett det.

Karlskoga är ovanligt rikt på sjöar och vattendrag och genomstrykes från norr till söder av en mängd bergsträckningar och åsar, som i norr äro branta och svårtillgängliga men mot söder sänka sig och breda ut sig och bilda vågformiga, odlade slätter omkring sjöarnas stränder. Karlskoga äger ett ovanligt mått av skönhet, som hänför genom den rika omväxlingen av skogklädda höjder, forsande strömmar och speglade sjöar, rika på

holmar, näs och uddar, infattade i en ståtlig ram av vackraste grönska.

Karlskoga hör till Svartälvens vattenområde. I närheten av den stora kyrkobyen tömmer den sitt vatten i sjön Möckeln, som ock genom Timsälven samlar i sitt sköte sjöarna Ullvätterns och Alkvätterns vatten. När älven vid Degerfors lämnar Möckeln, byter den om namn och kallas Letälven. Denna slingrar sig fram på gränsen mellan Värmland och Närke, tills den vid badorten Skagersbrunn faller

de i faderns testamente fått i förläning Södermanland, Närke och Värmland. Han kände ansvaret av den makt han fått och ansåg sig böra hjälpa folket på fötter i både andligt och världsligt hänseende. Liksom fadern före honom for han omkring i sina län och undervisade folket, huru de skulle sköta sitt jordbruk och sin bergshandtering, sin handel och köpenskap och jämväl sina skogar. I synnerhet fäste han stora förhoppningar om den bergslag, som efter honom har sitt

KARLSKOGA KYRKOBY MED SJÖN MÖCKELN I FÖRGRUNDEN.

ut i sjön Skagern samt genom forsarna vid Gullspång i Väneren.

På sjön Möckelns nordvästra strand ligger socknens huvudort, Karlskoga kyrkoby. I dessa bygder har man att söka den första odlingens framträdande inom hela Karlskoga bergslag. Den man, som gav denna spirande odling hjälp att växa till någon betydenhet, var hertig Karl, Gustav Vasas yngste son. Denne utomordentlige man, som i vår historia knappast fått fullt erkännande för vad han utträttade för vårt land och vårt folk, ha-

namn. Om huru det namnet uppkom berättas:

Trakten omkring sjön Möckeln var före hertig Karls tid en glest befolkad skogsbygd, som kallades Myckilsbodar. En gång, när Karl i sin ungdom reste fram längs Möckelns strand, frågade han sin skjutsbonde om anledningen till bygdens namn. Bonden svarade, att sjön hette Myckeln av den myckna fisk som fångades i den, och att trakten fått sitt namn efter sjön.

„Jaså“, sade hertigen, „men har det förr hetat Myckelsbodar, skall det hädanefter

heta Karlsskogar“, och därvid blev det, och så fick den del av Värmland, som nu räknas till Örebro län, namnet Karlskoga.

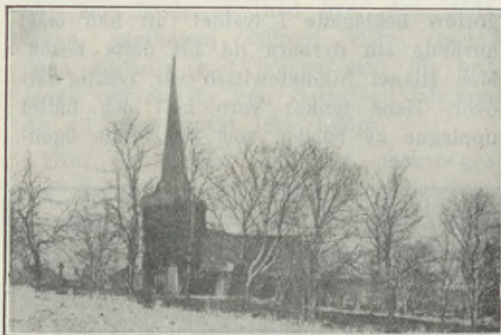
Genom det intresse hertig Karl visade Karlskoga, började bönderna undersöka bergen på sina hemman, om där inte funnes järnmalm, och sina mörka skogar, om där inte fanns stora timmerträd att sälja och vindfällan att samla och bränna kol av. Detta intresse växte sig så starkt, att det till sist, snart sagt, fanns en masugnshytta vid varje by eller gård. Sådana bönder kallades bergsmän, och många av dem voro både förmögna och ansedda.

Men till Karlskoga drogs även rika och företagsamma mäns intresse. Ryktet om dess rikedom på skog och malmfyndigheter, dess forsar och vattenfall lockade. Dessa rika inköpte skog och malmgruvor och anlade vid vattenfallen stora hyttor och masugnar för att ur malmen smälta tackjärn och sedan smida detta till stångjärn. På detta sätt uppstodo de många järnbruken i Karlskoga. Redan under hertig Karls tid fanns Valåsens järnbruk vid Möckelns östra strand. Och litet längre norrut ägde Bjälkesläkten Bo säteri och Bofors järnbruk vid Timsälvens utlopp i den nämnda sjön. Ett par kilometer från Möckelns strand men vid samma älv anlade Jakob Drotz 1635 Björkborns bruk. Norrut i socknen låg Carlsdals bruk, Kortfors med flera. Söderut Degernäs, Övre och Nedre Degerfors och andra. Somliga av dessa äro nedlagda som järnbruk, andra åter ha växt ut till storartade järnförädlingsverk.

Ett sådant bruk är först och främst Bofors, som är känt för sina tillverkningar av kanoner och ammunition icke blott i Sverige, utan över hela världen. Det är synnerligen intressant att se, huru de borra kulloppet i de fruktansvärda redskapen, sätta den ena manteln utanpå den andra, tills kanonen har sin vederbörliga styrka och tjocklek i den bakre delen, huru sinnrikt och enkelt det massiva slutstycket är anbragt för bakladd-

ningen. När en kanon med lavett och rekylverk är färdig för en pansarbåt eller en fästning, då är detta en väldig och dyrbar pjäs, som kostar många, många tiotusentals kronor.

När jag besökte Boforsverken förliden sommar, lågo flera sådana där väldiga kanoner färdiga för danska och norska statens räkning. Jag såg också början, röret till en av de väldiga kanoner, som skola utgöra bestyckningen på pansarbåten Sverige. De kanonerna bli visst de största, som vi hittills äga i vårt land. När ni, gossar, bliva stora, hoppas vi, att sådana långskjutande ”bössor“ finnas placerade inte blott på pansarbåtar och andra

KARLSKOGA SOCKENKYRKA.

krigsfartyg, utan jämväl på alla platser i landet, där en fiende kan hota oss.

Björkborn är ett annat bruk, som ligger ett stycke från Karlskoga kyrkoby. Även hit in hade vi fått tillåtelse till ett besök likasom på Bofors. Ingen obehörig får tillträde till dessa fabriker. Björkborn skulle vi kunna kalla ett krut- och kulbruk. Ty här göres blott krut och laddningar till alla möjliga slag av kulor eller projektiler. Här arbeta intensivt ingenjörer och kemister för sinnrika uppfinningar att skaffa till världen krut, som inte röker, inte lyser och inte ens ger någon knall. Fabrikshusen äro små och ligga i långa rader på ett stort fält, som är säkert inhägnat. Blott några få kvinnor eller män arbeta i samma hus och

ge krutet den bearbetning eller den behandling det där skall ha, och så föres det till ett annat. Där krutets behandling är som farligast, äro husen omgivna med starka fästningsvallar av jord, så att ifall en explosion skulle inträffa, olyckan blir begränsad till det huset, där den sker. Intressantast var att se, huru kulor, kartescher och krevader fylldes med

sin laddning. Det sades mig, att man kan ladda en pansarbrytande kula så, att den ej exploderar, förrän den kommit in i det fientliga fartyget. Förödelseverktygen äro i våra dagar rysliga. När man ser dem, då tänker man med längtan framåt till den tid, då vi skola hava frid på jorden och önskar, att den redan vore kommen. (Forts.)

Doktors häst.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

Det fanns verkligen ingen orsak till allvarsamma farhågor, såsom den stackars fru Petrow hade fruktat, och doktor Grigoriew beklagade i tysthet att han måst använda sin dyrbara tid till detta besök. Men Mikael Nikolaiewitsch var lycklig däröver. Hans tankar voro helt och hållet upptagna av hästen, som vid första ögon-

kastet så mycket behagat honom. Och så snart det var möjligt, tog han doktorn med sig tillbaka ner i vardagsrummet för att få mera noggranna uppgifter om Skakun.

De kommo just ner i lagom tid för att se Andrei, som i motsats till sina ryska kamrater var punktlig som ett urverk, köra fram till trappan.

Då doktor Grigoriew bestämt vägrade äta middag hos Petrow, emedan hans tid icke tillät det, beställde hans värd åtminstone en kopp varmt té åt honom.

„Jaså, ni säger, att hästen är gammal, doktor? Nå, ja, om han också inte längre kan räknas bland de förnämsta springarne, så är han i alla fall ett vackert djur — ett sällsynt vackert djur. Och om han inte springer tillräckligt fort för er, doktor, så duger han fullkomligt bra för min räkning. Sälj honom åt mig, doktor och se er om efter en annan häst. Jag ser inte på priset.“

Den lille herrn kunde ej slita sina ögon från hästen, medan han talade. Doktorn stod bredvid honom och drack i all hast sin kopp té.

Sälja Skakun! Där kom nu tanken åter. Doktorn satte tillbaka koppen på bordet och kastade en blick på sin trogna häst.

„Nej, nej, det vill jag ändå inte“, sade han. „Vi äro goda vänner sedan långt tillbaka, och jag skulle få svårt att skiljas från honom. Och vad skulle mina barn säga? Skakun är allas vår favorit, och han håller nog ut ännu ett år eller två.“

„Sälj honom åt mig, doktor“ ...

”Och sedan blir han oduglig av överanstängning, då jag i stället kunde skona honom och rätta mina anspråk efter hans krafter. Men jag vill inte vara envis. Tänk på saken en gång till, och när ni någon av de närmaste dagarna kommer tillbaka för att se till min fru, så kan ni säga mig, vad ni beslutat er för.“

Tankfull lämnade doktorn huset.

”Nå, Andrei, har du fått värma dig något? Nu fara vi hemåt.“

Det var en ganska lång väg de hade att åka, ty Petrow bodde långt utom staden vid en av sina fabriker. De lämnade snart arbetarebostäderna framför sig, och sedan hade de en anseelig sträcka att åka genom en tämligen tät granskog, innan de uppnådde staden. Doktor Grigoriews bostad låg vid en av de stora, breda gatorna, som i cirklar omgiva det egentliga Moskwa med de många kyrkorna och kapellen, de stora butikerna och Kreml som medelpunkt. Moskwa är en sällsam stad. Än tror man sig vara i en rysk bondby, medan man i nästa ögonblick får intryck av att man befinner sig i en modärn storstad.

Medan doktorn åkte genom de folkuppfyllda gatorna, måste man ofrivilligt tänka på den rike fabrikörens bostad, som han nyss lämnat. Här liksom där blandades nutidens bekvämligheter och lyx med forna tiders enkelhet. I de hastigt framrusande elektriska spårvagnarna trängdes de brokigaste samlingar: damer i dyrbara pälsverk bredvid långskäggiga ryska arbetare i fårskinnspälsar.

”Håll, Andrei“, ropade doktorn plötsligt, när de foro förbi en grå hyreskasärn, här måste jag stiga ur.“

Han öppnade dörren och såg i detsamma på sin klocka.

”Redan sex — det är inte möjligt. I tidigare år hade vi behövt blott hälften så lång tid. Men mina fattiga skola dock icke lida för det att Skakun blir gammal, hällre får jag då försaka något av min kvällssömn.“

Därvid steg han upp för en brant trappa, så en till, som var ännu mera brant

och mörk än den första. Däruppe knackade han på en låg dörr, som nästan ögonblickligen öppnades av en kvinna. Över dennas bleka, avtärda ansikte flög vid doktors anblick ett ljus skimmer, och hon sträckte bägge händerna emot honom.

”Gud vare tack, att ni kommer, herr doktor“, sade hon. ”Han har hela dagen längtat efter er.“

”Hur är det?“ frågade doktorn sakta.

Hon endast skakade på huvudet, medan ögonen fylldes av tårar.

”Mor, kommer inte doktorn snart?“ hördes från innersta hörnet av rummet en svag röst. Doktorn skyndade sig dit bort. Ett djupt vemod smög sig över honom, när han böjde sig ned över den dödsbleka ynglingen, vilkens stora, mörka ögon riktades mot honom med ett bedjande uttryck. Ty han visste, att här kunde all hans konst icke hjälpa.

”Har du mycket ont, min stackars gosse?“ frågade han sakta och vänligt, medan han lade sin hand på den sjukas feberheta panna.

”Andnöden är så svår“, viskade gossen, ”jag kan inte få luft. — Och så hostan —“ ja, där kom redan ett anfall.

”Litet varm mjölk, Marja Alexejewna — vad, har ni ingen?“

”Jag kunde inte lämna Georg för att hämta någon sådan“, sade hon.

”Gå då nu genast, medan jag är hos honom. Mjök får ni väl här bredvid?“

Marja nickade och tog sin stora schal för att gå ut. Men innan hon hunnit till dörren, öppnades denna häftigt utifrån, och en stor, grov karl med rött, pussigt ansikte kom in i rummet. Vid första ögonkastet såg doktorn, att karlen icke var nykter.

”Nå, var har ni hyran?“ ropade den inträdande med en vredgad röst utan att ens hälsa. Hur länge skall jag ha tålamod med er? Det är nu redan andra månaden, som jag inte fått någon hyra. — Längre kom han icke, ty doktor Grigoriew hade plötsligt rest sig upp och

med ett kraftigt grepp fattat den inträdande i kragen.

“Ser ni inte, att här inne ligger en svårt sjuk yngling? Hur kan ni understå er att skrika på det viset, då varje sinnesrörelse kan bli ödesdiger för honom?” Och innan den förbluffade mannen, som hittills icke givit akt på doktors närvaro, hade hunnit sansa sig, hade denne tagit honom med sig ut i förstugan och stängt dörren bakom sig. Doktorn tog upp sin elektriska ficklampa, ty det var alldeles beckmörkt därute, och han fruktade, att de båda två kunde falla utför den branta trappan. En kall, frisk luft svepte emot dem, så att karlen nyktrade till, men han blev därigenom blott så mycket mera förtörnad. Han hade en oklar förnimmelse av, att han blivit utkastad, just där han var i sin goda rätt att gå in. Och vilken var det, som hade kastat ut honom? Han såg nu närmare på sin motståndare och kände igen doktorn, som genom sin stora praktik bland de fattiga hade många vänner i folkets djupa lager. Vad hade denne doktor att säga honom, gårdsägaren, Iwan Iwanowitsch Feodorow?

“Vad har ni med mig att göra, doktor?” ropade han ursinnig. “Jag skall ha min hyra, och därför har jag kommit till Marja Alexejewna och inte till er.” Därvid sökte han maka doktorn åt sidan för att gå tillbaka in i rummet, men dennes starka arm höll honom tillbaka.

“Hur stor summa är hon er skyldig? Jag skall betala er ögonblickligen. Ni behöver bara lämna ett kvitto, så är allt klart.”

“Pengarna också?”

“Ja, just pengarna. Hur mycket är det?”

“Hon har inte betalt något på två månader, det gör trettio rubel, och nu börjar den tredje månaden.”

“Trettio rubel för detta eländiga näste? Nåväl, ni skall få dem. Se här är fyrtio fem rubel, då har ni fått betalt även

för januari. Åh nej, kvittot först!” Och han sköt tillbaka handen, som girigt sträckts fram efter penningarna.

“Jaså, det är på det viset herrarna leva!” mumlade Iwan, medan han med tunga steg gick utför trappan. “De skaka penningar ur rockärmen, och så överfalla de oss, när vi inte vill ha annat än det, som med rätta tillkommer oss. Men vänta ni, er tid är snart förbi — vi småfolk låta oss inte längre nöja med vilken behandling som helst.”

Med en suck både av tillfredsställelse och bekymmer trädde doktorn åter in i rummet.

“Nu måste jag fara hem genast, kära Marja”, sade han vänligt, “men jag skall skicka en av våra flickor hit till er, det är inte så långt. Hon skall få med sig kraftig buljong och mjölk åt Georg. Och Iwan Iwanowitsch behöver ni inte frukta längre. Här är ett kvitto, som visar, att hyran är betald till första februari. Göm papperet väl bara. Och nu — Gud vare med er.”

(Forts.)

Bibelläsning

eller vad står det i nästa söndags text?

Veckan 16—22 mars 1914.

- M. 16. Luk. 19: 1—10. Jesus och Sakkeus.
T. 17. v. 1—2. Publikanen Sakkeus.
O. 18. v. 3—4. Hans längtan efter Jesus.
T. 19. v. 5—6. Jesus möter denna längtan.
F. 20. v. 7. Fariseiskt knorr.
L. 21. v. 8. Sakkeus är frigjord från girighet.
S. 22. v. 9—10. Sakkeus och hans hus bliva frälsta.

Söndagsskoltext för den 22 mars

Midfastosöndagen.

Jesus och Sakkeus.

Luk. 19: 1—10.

Minnesvers: Apg. 16: 31. Tro på Herren Jesus Kristus, så varder du och ditt hus frälst!

Prenumerationen fortfar. Sprid Barnavännen!